

# Rio+20

*Document de Posició*

**ECOL**  **GISTES**  
CATALUNYA  
*e n a c c i ó*

## Índex de continguts.

1. Context.	3
2. Què ha de canviar.	3
3. Elements importants per a Rio+20.	4
3.1. Recursos naturals.	4
3.1.1. Eco-eficiència versus límit de recursos.	5
3.1.2. Desacoblament.	5
3.1.3. Esgotament dels combustibles fòssils.	5
3.1.4. Acaparament de terres.	6
3.1.5. Mercantilització de la natura i financiarització dels recursos naturals.	6
3.2. Economia verda.	7
3.2.1. Control de la tecnologia	9
3.2.2. Falses “solucions” tecnològiques	9
3.2.3. Límits de les energies renovables	10
3.2.4. Agroecologia i sobirania alimentària.	11
3.3. Governança.	11
4. Propostes específiques.	13

## 1. Context

Del 20 al 22 de juny de 2012 se celebra la Conferència de Nacions Unides sobre Desenvolupament Sostenible a Rio de Janeiro (Brasil), més coneguda com a Rio+20. Aquesta conferència se celebra en un context mundial de crisi global i atacs al drets socials i laborals sense precedents. A Rio 92, els líders mundials es van reunir per a debatre la pobresa, l'accés als recursos, el deteriorament ambiental, etc., i posar en marxa una agenda per a abordar aquestes problemes.

Al cap de 20 anys, els símptomes són ben clars. El planeta pateix una crisi sistèmica del capitalisme neoliberal, encara més greu que la de llavors. Per una banda, la situació ambiental és, en general, pitjor que ahir.

Esgotem els recursos a un ritme creixent. Alhora, esgotem els embornals que han d'absorbir els residus generats. La destrucció de la biodiversitat es produeix avui dia a uns ritmes inèdits. Els ecosistemes es deterioren i perden la seva funcionalitat per a regular el clima, proporcionar aliments, purificar l'aigua, etc.. Els sòls perden fertilitat. L'aigua i l'atmosfera presenten creixents problemes de contaminació. Augmenten els problemes de desforestació. Les emissions de gasos d'efecte hivernacle no se solucionen. Ens trobem davant l'alteració dels cicles biogeoquímics. Les espècies invasores representen una amenaça creixent...

Paral·lelament, la fam, la reducció de la pobresa o l'accés als recursos bàsics com l'aigua potable, segueixen essent problemes sense resoldre. Les diferències entre els que tenen més o els que tenen menys continuen fent-se més paleses.

A més a més, aquesta crisi sistèmica té responsabilitats comunes però diferenciades: el Nord Global (concretament, els Estats, el capital i la població amb més poder adquisitiu i major consum) n'és històricament molt més responsable que el Sud Global.

**La lectura és clara: no ha existit la voluntat per a resoldre la situació d'injustícia social i ambiental sobre la que s'assenten els problemes esmentats amb anterioritat.**

## 2. Què ha de canviar.

Per a Ecologistes en Acció aquesta situació d'injustícia social i ambiental continuarà no tan sols existint sinó que es farà encara més profunda mentre no canviï el model econòmic sobre el que s'assenta: un model basat en el creixement continu i sense límits, que cada cop ha de consumir més recursos per a seguir funcionant, i que només ho pot fer mitjançant el medi ambient i les poblacions més desfavorides.

El sistema actual es basa en maximitzar el benefici individual en el menor temps possible. Per a això, el consum global de recursos no pot deixar de créixer. Els països (i les classes) enriquits competiran cada cop més per uns recursos (que ells ja no tenen) allà on siguin i a on sigui més barat aconseguir-los (als països empobrits). D'aquesta manera, posaran en alerta la seva disponibilitat per part de la població local, posaran en perill la seva sobirania alimentària, el seu mode de vida, enverinaran el seu aire i la seva aigua

(emparats en una legislació laxa o inexistent), exportaran residus i emissions contaminants (que ja no es tindran en compte al seu territori), i tot això reduint costos salarials i protecció social. Una gran maquinària de producció necessària per a sostenir tota una espiral de crèdits i d'economia financera que s'esfondraria si la producció deixés de créixer. Un sistema que justifica l'explotació dels pobles, que utilitza instrumentalment la guerra com a part del seu mecanisme de control i dominació geopolítica, que corromp i perverteix la democràcia i que acaba conduint a fórmules populistes i neo-fascistes molt perilloses.

Per tant, **qualsevol esforç internacional encaminat a resoldre aquesta crisi social i ambiental ha d'entendre, prèviament, que no pot fer-ho sense qüestionar i transformar el capitalisme.** Fa 20 anys que moltes veus clamaven que el creixement econòmic portaria la justícia social i que, en resoldre's la pobresa, es resoldria també el deteriorament ambiental. Avui hauria d'ésser clar que és justament a l'inrevés: un model de creixement econòmic il·limitat no és possible en un planeta finit, ja que provoca el seu esgotament i fa fora a grans sectors de la població de l'accés a una vida digna.

Igualment, no podem caure en la ingenuïtat de pensar que la crisi global podria resoldre's sense qüestionar i alterar les relacions de poder, com si el món no operés basant-se en interessos. Fins i tot en un escenari optimista post Rio+20, en el que els líders mundials hagin pres les decisions correctes i valentes...serà possible posar-les en pràctica?

Indefectiblement, unes decisions correctes i valentes hauran de passar per **alterar l'estructura global del poder i les relacions d'explotació i dominació existents**[\[1\]](#).

### ***3. Elements importants per a Rio+20***

#### **3.1. Recursos naturals**

L'esgotament dels recursos naturals és una de les qüestions en què els límits físics del planeta es fan més visibles. Els combustibles fòssils s'apropen als seus límits màxims d'extracció, augmenta la competició internacional per determinades matèries primes, etc. El Panell Internacional dels Recursos depenent del Programa de Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA)[\[2\]](#), reconeix que per tal d'aconseguir un repartiment equitatiu mundial en l'accés als recursos, amb un escenari de consum global situat en els nivells de l'any 2000, caldria una forta reducció en l'ús dels recursos en les economies enriquides (fins un 66-80%) i una reducció moderada (10-20%) a alguns dels països recentment industrialitzats, mentre que als més empobrits es podria augmentar el consum de matèria i energia.

##### **3.1.1. Eco-eficiència versus límit de recursos**

Davant aquesta escassetat, les respostes que s'han de donar des dels diferents governs es basen principalment en l'eco-eficiència, es a dir, produir més amb menys. Per a Ecologistes en Acció, és il·lús pensar que aquests objectius de reducció puguin aconseguir-se només mitjançant millores en l'eficiència. El camí que s'han de plantejar els governs a Rio+20 per a resoldre el problema de l'esgotament dels recursos és l'establiment dels límits absoluts al seu ús. Els diferents països han de desenvolupar plans de reducció en l'ús de recursos per a tractar de convergir amb la seva "quota ecològica". Els plans han d'establir objectius ambiciosos i vinculants, mesurables i exigibles. S'ha de canviar, per tant, el mantra de l'eficiència per el de la suficiència.

### **3.1.2. Desacoblament.**

La fe en l'eficiència es basa en la assumptió que pot existir un desacoblament absolut entre l'ús de materials i energia, i el creixement econòmic (i, en conseqüència, l'impacte ambiental). Per a Ecologistes en Acció aquest és un mite que cal desfer. Les millores d'eficiència són superades per l'augment global del consum de recursos inherent a la lògica del creixement. De fet, avui som més eficients que ahir en l'ús de matèries primeres i energia i, malgrat això, a nivell global el consum d'ambdós ha augmentat. Està demostrat que a més a més existeix un efecte rebot, de manera que un procés més eficient en l'ús d'un recurs pot conduir a un major ús d'aquest recurs.

D'altra banda, és necessari posar en relleu que, darrere els desacoblaments parcials o relatius que generalment s'esgrimeixen com a aval per a les mesures d'eco-eficiència, s'hi amaguen molt sovint "exportacions" dels impactes: una economia pot permetre's reduir la seva intensitat energètica i material si deslocalitza els processos més intensius, de manera que computin a altres països. A Rio+20 haurien d'assentar-se les bases per a un còmput sense trampes dels consums de matèries primeres i energia a cada país, que permeti planificar un ús equitatiu dels mateixos. En un món globalitzat, les comptabilitats han de ser, també, globals.

### **3.1.3. Esgotament dels combustibles fòssils.**

L'evident i imminent esgotament dels recursos energètics fòssils hauria de ser una senyal clara per a canviar el rumb. Encara més quan no existeix un pla B per a la fi del petroli, en què es basa el funcionament del món fins al dia d'avui. Sense petroli seria impensable el manteniment del sistema agroalimentari actual i el transport. L'economia globalitzada que coneixem avui serà insostenible quan la producció d'aliments a nivell industrial i el transport de mercaderies no puguin mantenir-se. Per tant, a Rio+20, hauria d'adoptar-se un protocol d'adaptació progressiva a l'esgotament dels combustibles fòssils, que permeti caminar de forma més justa i planificada cap a una societat post-fossilífera. Aquest protocol ha de contemplar el manteniment de les reserves en el subsòl, especialment en els casos d'afectacions a zones d'alta biodiversitat o a comunitats indígenes que visquin a les zones de la reserva. A Rio+20 també s'han de descartar fugides cap endavant de la crisi energètica, basades en tecnologies perilloses i que només perpetuen el model esgotat actual: nuclear, agro-combustibles, diferents formes de biomassa, biologia sintètica, etc.

### **3.1.4. Acaparament de terres**

La conferència de Rio+20 ha d'articular mesures per a detenir el greu problema d'acaparament de terres que es produeix als països del Sud en mans de grans multinacionals que busquen manera assegurar-se del control de recursos estratègics com la producció d'aliments, farratges, altres formes de biomassa vegetal, fusta, minerals... Segons l'Organització de les Nacions Unides per a l'Alimentació i l'Agricultura (FAO), inversionistes internacionals ja han adquirit entre 50-80 milions d'hectàrees en terres del Sud, la majoria a l'Àfrica subsahariana[3]. Sovint, aquestes terres no eren buides i havien estat treballades per les comunitats locals, a les quals els hi van ser tretes sobtadament[4].

### 3.1.5. Mercantilització de la natura i financiarització dels recursos naturals

Existeix una pressió creixent privatitzadora i mercantilitzadora de la natura destinada a atorgar valor monetari als ecosistemes i a aquells processos directament útils per a l'ésser humà que s'hi desenvolupen (els anomenats "serveis ambientals", com els cicles del carboni, dels nutrients del sòl i de l'aigua, la producció d'aliments, de substàncies amb propietats terapèutiques, etc.).

Cada cop més béns naturals, que pertanyen encara en gran mesura al patrimoni públic, són susceptibles d'ésser privatitzats i convertits en eines financeres (i subjectes a l'especulació, amb la conseqüent aparició de noves bombolles en les que es poden disparar els preus). Aquest procés pot afectar a una cosa tan bàsica per a la subsistència com l'aigua o els aliments.

Els governs, per tant, han de vedar la privatització i mercantilització de les funcions dels ecosistemes i dels béns comuns bàsics com l'aigua i la biodiversitat, establint, mitjançant lleis i polítiques, un dret universal per al seu accés.

A més no es pot obviar el debat dels límits a l'economia financera. Els governs han de posar fi a les bombolles especulatives, per exemple ancorant les monedes a un cistell d'aliments bàsics o a la població.

### 3.2. Economia verda

Aquest assumpte serà l'element central de la conferència. S'ha anunciat per tot arreu l'economia verda com a nova via, l'alternativa responsable al *business as usual*. El PNUMA la defineix com "aquella que és baixa en emissions de carboni, eficient en recursos i socialment inclusiva"<sup>[5]</sup>. Per a Ecologistes en Acció, però, aquests objectius no són suficients, ni s'aconseguiran en les circumstàncies actuals. Perquè l'economia verda que es planteja avui dia és una forma més de capitalisme, que per lògica estructural no podrà mai ser inclusiva, ja que es basa en la diferència. Perquè a més ja hem vist que l'eficiència de recursos no és suficient. I perquè la reducció d'emissions estarà basada en gran mesura en falses solucions tecnològiques i no en una disminució de la producció i el consum en els països enriquits que permeti un increment en els països empobrits fins a nivells dignes de benestar material.

És important remarcar qui controlarà l'economia verda: seran les grans corporacions que, de forma simptomàtica, estan posant més interès en la conferència que els propis governs. Aquestes empreses ja es refreguen les mans davant l'oportunitat de negoci que l'economia verda oferirà per al comerç d'aigua, energia, llavors, pesca i aqüicultura, processament i comerç d'aliments, substàncies químiques, fertilitzants, plaguicides, mineria, farmacèutica, biotecnologia...

Hi exerciran el seu gran poder cap a la conferència per a mirar de substituir el debat global per un llistat de bones pràctiques, i les regulacions legals per directrius voluntàries i responsabilitat corporativa.

De fet, aquesta aprovació d'una Convenció sobre Responsabilitat Social Corporativa és a l'agenda de la conferència. Ecologistes en Acció vol advertir contra aquesta estratègia de les grans empreses dirigida a augmentar el seu negoci i desactivar les crítiques. És necessari desemmascarar l'estès mite de les empreses, la ciutadania i els/les polítics/es

lluitant junts/es per un món millor, ja que els seus interessos són clarament diferents. Per tant, ha de prevaler l'interès social i públic, i per això les empreses només han de fer-se valer mitjançant normes i estàndards obligatoris que imposin els poders polítics sota control i mandat democràtic.

Es pretén que la biomassa, en el seu sentit més ampli, tingui un paper clau en aquest escenari, no solament com a font d'energia i com una de les preteses solucions al canvi climàtic. Amb l'esgotament dels combustibles fòssils i la seva conseqüent impossibilitat de continuar essent la base de la producció industrial, les grans corporacions semblen albirar una nova economia de base biològica on la biomassa, ja sigui terrestre o marina, serà la matèria primera que s'haurà de transformar mitjançant tecnologies basades en la bioenginyera (genòmica, nanotecnologia, biologia sintètica) i serà transformada en productes d'alt valor (aliments, energia, materials, o fàrmacs)[6]. Segons els plantejaments del PNUMA en el seu informe (ja citat), l'escenari està servit per a inversions milionàries del sector financer en aquesta nova economia. Cap esperar per tant més privatització, mercantilització i especulació del patrimoni natural que encara avui tingui un ús o sigui del comú.

Davant aquesta empenta, Ecologistes en Acció urgeix als governs reunits a Rio+20 a treballar per una nova definició d'economia verda i assentar les seves bases. Així, una economia verda real ha de ser una economia ecològica, que operi dins dels límits dels ecosistemes i que ajudi a detenir la destrucció de la biodiversitat. Que serveixi a les persones i no al benefici. Que operi a nivell local. Que aconseguixi satisfer les necessitats reals de la ciutadania. Que es basi en l'agroecologia. Que porti justícia i igualtat social així com igualtat de gènere. Que respecti els drets i les cultures, els llenguatges i els coneixements de les comunitats indígenes locals. Una economia ecològica és aquella que no necessita créixer contínuament per a no col·lapsar. Però això té un sistema monetari que no es basa en l'interès imposat, sinó que la circulació dels diners es fa sense interès.

Una economia ecològica fomenta una educació de la cultura de la pau, la cooperació, la solidaritat i el creixement espiritual.

### **3.2.1. Control de la tecnologia**

Les resistències a canviar el model de desenvolupament s'escuden en l'esperança i la creença que la ciència i la tecnologia aconseguiran remeis per als impactes esdevinguts, la qual cosa permetrà que seguim en la fugida cap a endavant. Però la ciència no és coneixement tan sols: ho és amb un objectiu i per a algú. Per tant és important obrir a Rio+20 un debat sobre què és realment una tecnologia verda i justa, sobre el necessari control social de la ciència, i sobre la necessària utilització de la mateixa per al benefici de la societat i no per al lucre d'unes poques persones i corporacions empresarials. Multitud d'exemples històrics demostren que la tecnologia pot augmentar la desigualtat i les injustícies socials si no es desenvolupa tenint en compte els interessos de les comunitats afectades. Aquestes han de participar sempre en el desenvolupament de les solucions als seus problemes.

Igualment és fonamental en aquesta conferència rescatar el valor del Principi de Precaució, ja present a l'agenda de Rio 92 i avui dia aparcada amb assiduitat per interessos curterministes.

### 3.2.2. Falses “solucions” tecnològiques

Davant l'esgotament de recursos, el canvi climàtic, la contaminació...des de corporacions i governs s'aposta per buscar camins per a sortejar els impactes en comptes d'enfrontar-s'hi, encara que sovint es presenten com a solució. Malgrat això, s'amaguen o disfressen els nous problemes i impactes socials i ambientals que comporten aquestes “solucions”, que només serveixen per a prolongar un model en crisi i insostenible.

Així, en comptes de reduir emissions de CO<sub>2</sub>, es planteja capturar-les; si s'esgoten les reserves de combustibles fòssils (responsables de l'escalfament global), enlloc de reduir el consum energètic i apostar per les renovables, es desenvolupen tècniques com la fractura hidràulica per a accedir a noves fonts com el gas d'esquist; si es fa constar que l'agricultura industrial és un gran contribuent al canvi climàtic, en lloc d'anar cap a models de producció agroecològica, es perpetua el mateix model intentant mitigar-lo amb l'ús de tècniques com la sembra directa, de dubtosos beneficis climàtics...

Existeix tota una sèrie de tecnologies que constitueixen el Cavall de Troia de l'economia verda i que postulen una solució a l'escassetat de recursos, la seguretat energètica, la restauració ambiental, la reducció de les emissions, la seguretat alimentària, la mitigació del canvi climàtic... Entre aquestes estan els transgènics i altres organismes modificats genèticament, el carbonet (escampament de carbó vegetal on el carboni es més estable a llarg termini), la biologia sintètica (creació d'organismes totalment sintètics per a la creació de combustibles, captura de CO<sub>2</sub>...), el segrest de carboni (captura i emmagatzematge de CO<sub>2</sub> en llocs “geològicament estables”), la geoenginyeria (modificació massiva del clima global o local amb l'objectiu de combatre el canvi climàtic mitjançant tècniques com la fertilització dels mars o el bombardeig del cel amb aerosols), la nanotecnologia (manipulació de la matèria en l'escala d'un nanòmetre amb l'objectiu de produir substàncies i materials amb característiques completament noves)...

Malgrat això, aquestes tècniques no només són costoses i requereixen de fortes inversions (que seran indefectiblement derivades d'altres partides), sinó que o bé no està garantida la seva seguretat en alguns casos, o s'han demostrat directament perjudicials en altres. A més, la història de la tecnologia està farcida d'exemples en els que un suposat miracle tecnològic que es convertiria en la panacea per a determinats problemes, s'acabava desinflant com un globus, després de llargs períodes de investigació i grans desemborsaments de fons (sovint públics).

Ecologistes en Acció planteja als governs que es reuniran a Rio+20 que resisteixin les fortes pressions que exerceixen les gran corporacions per a continuar eixamplant aquests mercats i tinguin la valentia per anar a les veritables causes que provoquen el canvi climàtic, l'esgotament dels recursos, la contaminació, les emissions de CO<sub>2</sub>, la pobresa o la fam, enfrontar-les a fi efecte de transformar-les. **Davant les falses solucions tecnològiques és necessari contraposar justícia ambiental i social.** En un món en crisi amb recursos limitats, s'han de prioritzar les accions que contribueixin a la redistribució de la riquesa i a la transició cap a un model realment sostenible abans que cap a aventures tecnològiques que només porten cap a més desigualtats i a l'afebliment de les institucions democràtiques mentre creix el poder de les corporacions, tal com ens demostra la crua realitat.

El PNUMA planteja que la transició cap a una *economia verda* passa perquè les grans corporacions e inversionistes la trobin atractiva. Però, si realment volem canviar el paradigma, les polítiques de defensa del medi ambient no poden seguir tenint com a sostre limitador els drets i interessos del lliure comerç. Aquestes “solucions” tecnològiques



per tant, no només no col·laboraran en aquest canvi, sinó que previsiblement aguditzaran el problema en molts casos.

### **3.2.3. Límits de les energies renovables**

Els debats que en Rio+20 facin referència a l'energia, han de partir de la premissa clara que no és possible universalitzar el consum energètic que realitzen els països enriquits. Els governs, per tant, han de marcar-se un pla d'acció dirigit a reduir de forma important, amb acords vinculants, el consum energètic, especialment el procedent de fonts no renovables. Ni tan sols amb les energies renovables es podria proveir un nivell de consum energètic com el que tenim actualment, considerant a més que existeix una tendència ascendent. Les fonts renovables d'energia tenen una sèrie de limitacions que hem de tenir en compte: problemes d'emmagatzematge, distribució, etc. A més impliquen reptes temporals (no s'instal·len d'un dia cap a l'altre), pressupostaris (requereixen apostes públiques per a la seva posta en circulació) i materials i energètics (necessiten una inversió material per a fer-les factibles en detriment d'altres usos insostenibles).

Òbviament, energies com la solar i la eòlica han de seguir desenvolupant-se, però sempre a costa de reduir de forma absoluta altres fonts contaminants.

No obstant, els principals esforços en renovables no estan encaminats a energies com la solar o la eòlica, sinó que el major desenvolupament anirà enfocat cap a la collita i crema de biomassa. Cada cop més grans percentatges de terra cultivable seran destinats a la producció d'agrocombustibles. Amb balanços energètics qüestionats i en continua polèmica, aquests cultius, a més, estan exercint una pressió important sobre zones d'alta biodiversitat, estan expulsant a molts pagesos del Sud dels seus modes de vida, i podrien posar en risc l'accés a aliments bàsics per les pujades de preus.

Altres fonts de biomassa que s'estan desenvolupant en els darrers temps (biomassa vegetal a partir d'algues naturals o sintètiques), aprofitament de biomassa forestal, etc., tampoc no són una solució viable a gran escala. Ni pot subsistir en termes globals el consum de combustibles fòssils ni és sensat mantenir uns nivells d'emissions de diòxid de carboni (que aquestes substàncies no redueixen) a nivells com l'actual.

D'altra banda, els governs a Rio+20 han de promoure un control popular de les fonts d'energia. No poden quedar-se com estan, en mans de grans transnacionals. Com a recurs estratègic, l'energia ha de ser sotmesa sempre a l'interès general, i la seva planificació (generació, transport, distribució, tarificació, etc.).

### **3.2.4. Agroecologia i sobirania alimentària**

L'esgotament del petroli hauria d'ésser vist com a una oportunitat per als líders mundials a Rio+20 per a dirigir-se cap a altre model agrícola basat en l'agroecologia. L'agricultura industrial és un dels principals responsables de la crisi ambiental i social i l'agricultura sostenible de petita escala, productora del 70% dels aliments actualment<sup>[7]</sup>, és un element essencial per a combatre l'escalfament global, la destrucció de la biodiversitat, la degradació dels sòls, etc. Ecologistes en Acció demana als líders mundials que mirin l'agroecologia com la fórmula per a eliminar gran part de la fam i la pobresa i la col·loquin al centre de la solució, pel seu potencial d'augmentar la capacitat de producció d'aliments de qualitat en quantitats suficients garantint la sobirania alimentària, "refredant" el planeta<sup>[8]</sup>, dotant de poder els/les petits/es pagesos/es i reconeixent el paper clau de la dona.

### **3.3. Governança.**

La conferència de Rio+20 inclou a la seva agenda una reforma de l'arquitectura mediambiental internacional per a ésser en millor posició d'afrontar la crisi ambiental global. És cert que actualment els diferents organismes i les diferents peces legislatives presenten tot sovint un escàs grau de racionalitat, metodologia o connexió entre les diferents parts. Actualment existeixen més de 40 institucions dependents de la ONU amb algun tipus de mandat mediambiental. També és evident que avui dia els acords internacionals en matèria ambiental són en ocasions mers compromisos sense majors recolzaments i amb escasses possibilitats de fer-se respectar o complir. Per això, entre les opcions que es consideren, es contempla una autoritat ambiental de Nacions Unides (ja sigui PNUMA o altre organisme existent, però amb competències ampliades, o potser un altre organisme de nou encuny) amb més poder i diners.

Ecologistes en Acció considera en principi positiu un enfortiment del mandat ambiental a nivell internacional i una organització més eficaç i eficient, ja sigui a través d'una Autoritat ambiental mundial, o d'una figura similar amb capacitat d'imposar sancions econòmiques. Per a això és precís, no obstant, una autèntica consideració dels afers socials i ambientals com a prioritaris, anteposant-se als interessos econòmics dels mercats i les corporacions. Per això els acords ambientals internacionals haurien de estar per sobre dels àmbits de decisió mercantils i financers (OMC, IFIs...), de manera que es pugui avançar cap a una coherència política a nivell sistèmic.

Aquest establiment de prioritats de les decisions ambientals sobre la resta hauria de servir, entre altres coses, per a enfortir el principi de precaució i per a exercir un control efectiu dels impactes de les tecnologies emergents, amb capacitat de vetar aquelles que posin en risc el planeta i les persones.

A més, per a què les decisions ambientals internacionals siguin respectades, és igualment important la creació d'un Tribunal Ambiental Internacional davant del qual responguin governs i corporacions que no respectin la legislació internacional.

Ecologistes en Acció considera a més que una reforma de la governança internacional ha d'incloure un procés de democratització de les institucions, on la ciutadania tingui dret no sols a opinar sinó que participin de forma activa i real en la presa de decisions. Per tant, la majoria de decisions hauran de ser preses en els àmbits més locals i, només aquelles que impliquin el més global hauran d'ésser preses des d'altres marcs.

La futura autoritat ambiental mundial ha de ser un organisme totalment transparent on tinguin un paper clau les organitzacions de la societat civil com a observadores i garants dels interessos públics. Si no és així, es tornaria a caure en l'error de crear organismes obscurs subjectes a les pressions dels grans lobbismes d'interessos empresarials.

## **4. Propostes concretes**

1. Establiment d'un Dret Universal d'accés als recursos naturals. D'un accés segur als mateixos depèn en moltes ocasions l'accés a l'habitatge, a l'alimentació, a la salut... L'establiment d'aquest dret ha d'anar acompanyat de mesures que el

garanteixin.

2. Obertura d'un procés de reforma del sistema financer encaminat a ancorar les monedes als valors físics i a crear un sistema monetari que no funcioni amb interès compost. Això implicarà la creació d'una banca pública com a eina per a finançar els projectes que les societats decideixin democràticament.

3. Adopció internacional d'una taxa sobre les transaccions financeres especulatives (taxa Tobin), que impedeixi o limiti els moviments especulatius.

4. Establiment d'un sistema de comptabilitat d'extracció i ús de recursos i de generació de residus que reflecteixi de forma més fidedigna l'impacte real de cada economia sobre el planeta. Així, els fluxos de carboni, l'aigua virtual, l'energia incorporada, etc., han de ser adequadament tinguts en compte per a poder establir les responsabilitats diferenciades de forma adequada i real.

5. Establiment de plans, en els països enriquets, de reducció en l'ús de recursos fins a convergir amb la seva "quota ecològica". Els plans han d'establir objectius ambiciosos, mesurables i vinculants. Els països empobrits han d'establir una planificació intel·ligent en l'ús dels recursos que permetin aconseguir uns nivells de vida digna per part de la població, alhora que s'eviti seguir el camí de balafament i desigualtat al qual s'ha arribat al Nord Global.

6. Establiment de plans de reducció en l'ús d'energia, especialment la no renovable. Aquests plans han d'establir objectius ambiciosos i vinculants, mesurables i exigibles, incloent límits absoluts.

7. Establiment de límits a les actuals polítiques d'agrocombustibles per a impedir tant la pressió que exerceixen sobre les zones d'alta biodiversitat, i evitar els impactes socials i econòmics que actualment tenen moltes comunitats pageses. Els agrocombustibles, obtinguts de subproductes alimentaris o industrials, han de desenvolupar-se i aprofitar-se, però mai aquells que suposin una competència per les terres amb la producció d'aliments, o el creixement de la frontera agrícola a costa d'ecosistemes vulnerables de gran biodiversitat.

8. Establiment de mesures que fomenten la producció local d'energia de fonts renovables. Posada en marxa d'un procés amb l'objectiu d'aconseguir un control social i democràtic de la producció d'energia.

9. Establiment d'un protocol internacional d'adaptació a l'esgotament dels combustibles fòssils. Aquest protocol ha de contemplar el manteniment de reserves, especialment en casos d'afectacions a zones d'alta biodiversitat o a comunitats indígenes que visquin en les zones de reserva.

10. Acord de mesures dràstiques i urgents que posin fi a l'acaparament de terres en països empobrits per part de corporacions. Com a primer pas, establiment d'un protocol internacional de limitació absoluta a l'adquisició de terres o béns immobles per part de persones físiques o jurídiques estrangeres.

11. Foment de l'agroecologia en el més alt nivell, com a eina de lluita contra el canvi climàtic i d'enfortiment de la sobirania alimentària. Posada en pràctica de mecanismes que desincentiven les activitats relacionades amb l'agricultura industrial. Taxa internacional a l'ús d'agroquímics en l'agricultura, que revertiria en programes de I+D+I sobre la lluita biològica de plagues, diversitat genètica de varietats i races domesticades, etc.

12. Revalorització i enfortiment del principi de Precaució. Establiment de mecanismes que garanteixin la seva aplicació, introduint-lo com a condició *sine quan non* en tots el convenis i protocols internacionals relacionats amb el medi ambient.

13. Obertura d'un debat internacional seriós sobre l'ús de la tecnologia, el seu control social, o els seus beneficis a la societat. Elaboració d'un codi definitori de

tecnologies justes i verdes.

14. Reconeixement de la biodiversitat com un bé comunal essencial per a la vida que no ha de mercantilitzar-se ni privatitzar-se, prioritzant la seva conservació davant d'altres interessos econòmics o polítics.

15. Rebuig a l'aprovació d'una Convenció sobre la Responsabilitat Social Corporativa. L'establiment de normatives ambientals obligatòria per a les empreses ha de seguir prevalent sobre la regulació voluntària.

16. Enfortiment de la governança ambiental internacional que permeti un nou *statu quo*, on el rang jeràrquic de les decisions i acords ambientals i socials estiguin per sobre dels interessos i acords mercantils i financers.

17. Establiment d'un Tribunal Internacional, amb capacitat efectiva de jutjar a governs i corporacions que violin la legislació internacional.

Ecologistes en Acció urgeix als governs reunits a Rio+20 a què concretin les bases d'un inevitable i urgent canvi de paradigma. Ha de començar sense demora el camí cap a un nou mode de viure i organitzar-nos que, sota el prisma de la justícia social i ambiental, posi fre a aquesta embogida espiral de destrucció i injustícia social i permeti que la vida es desenvolupi, amb equitat, dins de les capacitats i els ritmes del planeta.

Ecologistes en Acció vol en darrer lloc fer una crida urgent als governs del món per a què es prenguin molt seriosament aquesta ocasió. El temps de què disposa la humanitat per a evitar punts de no retorn, especialment en els plans climàtics i ambientals, ja és escàs.

## **Si no aturem aquest contrasentit... Ja no serà possible un Rio+40!**

- 
- [1] La Economia verde: el lobo se viste con piel de cordero  
[http://www.tni.org/sites/www.tni.org/files/download/green-economy\\_es.pdf](http://www.tni.org/sites/www.tni.org/files/download/green-economy_es.pdf)
  - [2] "Decoupling report", UNEP  
[http://www.unep.org/resourcepanel/decoupling/files/pdf/Decoupling\\_Report\\_English.pdf](http://www.unep.org/resourcepanel/decoupling/files/pdf/Decoupling_Report_English.pdf)
  - [3] « Land Tenure and International Investments in Agriculture »  
[http://www.google.com/url?q=http://www.fao.org/fileadmin/user\\_upload/hlpe/hlpe\\_documents/HLPE-Land-tenure-and-international-investments-in-agriculture-2011.pdf&sa=U&ei=478KT-yRMYPD8QPX6-iaAQ&ved=0CBAQFjAG&client=internal-uds-cse&usg=AFQjCNGc--0Ag2dP7WecaFT7cJVdY12PLA](http://www.google.com/url?q=http://www.fao.org/fileadmin/user_upload/hlpe/hlpe_documents/HLPE-Land-tenure-and-international-investments-in-agriculture-2011.pdf&sa=U&ei=478KT-yRMYPD8QPX6-iaAQ&ved=0CBAQFjAG&client=internal-uds-cse&usg=AFQjCNGc--0Ag2dP7WecaFT7cJVdY12PLA)
  - [4] <http://www.fian.org/noticias/noticias/nyeleni-mali-una-alianza-mundial-contra-el-acaparamiento-de-tierras/pdf>
  - [5] « What is the "Green Economy"? », PNUMA.  
<http://www.unep.org/greeneconomy/AboutGEI/WhatisGEI/tabid/29784/Default.aspx>
  - [6] « ¿Quién controlará la economía Verde? » ETC Group.  
[http://www.etcgroup.org/upload/publication/pdf\\_file/ETC\\_wwctge\\_ESP\\_4web.pdf](http://www.etcgroup.org/upload/publication/pdf_file/ETC_wwctge_ESP_4web.pdf)
  - [7] « Un futuro alimentario viable ». Viklingsfondet.  
[http://www.utviklingsfondet.no/files/uf/documents/Rapporter/Un\\_futuro\\_alimentario\\_viable\\_es\\_parte\\_1\\_actualizada\\_y\\_revisada\\_web.pdf](http://www.utviklingsfondet.no/files/uf/documents/Rapporter/Un_futuro_alimentario_viable_es_parte_1_actualizada_y_revisada_web.pdf)
  - [8] « Agroecología para enfriar el planeta ». Ecologistas en Acción, 2011.